

KOMISSION SUOSITUS (EU) 2017/1805,
annettu 3 päivänä lokakuuta 2017,
julkisten hankintojen ammatillistamisesta
Rakenne julkisten hankintojen ammatillistamista varten
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Julkisten hankintojen avulla voidaan saada aikaan älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua. Julkisilla hankinnoilla voi olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia ⁽¹⁾, sillä ne edistävät komission ohjelmaa kasvun, työllisyyden ja rajatylittävän kaupan alalla. Tehokkaat, toimivat ja kilpailukykyiset julkiset hankinnat ovat olennaisia sisämarkkinoiden toiminnan kannalta ja keskeinen kanava eurooppalaisille investoinneille ⁽²⁾.
- (2) Vuonna 2014 annetut julkisia hankintoja koskevat direktiivit ⁽³⁾ auttavat jäsenvaltioita käyttämään julkisia hankintoja tehokkaammin ja strategisemmin. Alalla on kuitenkin uusia haasteita, sillä julkisten hankintojen odotetaan yhä useammin antavan parhaan vastineen julkisten varojen käytölle entistä tiukemmalla budjetilla, hyödyntävän digitalisoinnin ja kehittyvien markkinoiden mahdollisuuksia, antavan strategisen panoksen laaja-alaisiin toimintapoliittisiin tavoitteisiin ja yhteiskunnallisiin arvoihin (kuten innovointiin, sosiaaliseen osallisuuteen sekä talouden ja ympäristön kestävytyteen) sekä olevan mahdollisimman hyvin saatavilla ja tulostavasti, jotta voidaan karsia mahdollisimman paljon päällekkäisyyksiä, haaskausta, epäsäännöllisyyksiä, petoksia ja korruptiota ja luoda vastuullisia toimitusketjuja.
- (3) On varmistettava, että julkisia hankintoja koskevia sääntöjä sovelletaan tehokkaasti kaikilla tasoilla, jotta voidaan vauhdittaa eurooppalaisia investointeja, kuten Euroopan investointiohjelmassa ⁽⁴⁾ todetaan, ja jotta voidaan vahvistaa sisämarkkinoita, mitä komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker peräänkuulutti vuoden 2017 puheessaan unionin tilasta. Tehostaminen on myös eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksi niistä julkisiin hankintoihin liittyvistä seikoista, joissa on parantamisen varaa.
- (4) Siksi on varmistettava, että julkisia varoja käytetään mahdollisimman tehokkaasti ja että julkiset ostajat kykenevät tekemään hankintoja tiukimman ammattietiikan mukaisesti. Lisäämällä ja tukemalla ammatillisuutta julkisten hankintojen alalla toimivien keskuudessa voidaan vahvistaa julkisten hankintojen vaikutuksia koko talouteen ⁽⁵⁾.
- (5) Julkisten hankintojen ammatillistamisen tavoite on ymmärrettävä laajassa mielessä: parannetaan yleisesti niiden henkilöiden ammattitaitoa ja osaamista, tietämystä ja kokemusta, jotka suorittavat julkisiin hankintoihin liittyviä tehtäviä tai osallistuvat niihin ⁽⁶⁾. Se kattaa myös välineet, tuen ja institutionaalisen rakenteen, jotka ovat

⁽¹⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Sisämarkkinoiden päivitys: enemmän mahdollisuuksia kansalaisille ja yrityksille (COM(2015) 550).

⁽²⁾ Lähes puolet koheesiorahoituksesta kanavoidaan julkisten hankintojen kautta. Vuosina 2014–2020 EU investoi Euroopan eri alueisiin 325 miljardia euroa – lähes kolmanneksen EU:n kokonaistalousarviosta – Euroopan rakenne- ja investointirahastojen kautta. Tavoitteena on lisätä talouskasvua, uusia työpaikkoja ja kilpailukykyä sekä vähentää kehityseroja.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65) (perinteiset alat), erityisesti sen 83 artiklan 4 kohta, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, käyttöoikeussopimusten tekemisestä (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1) (käyttöoikeussopimukset), erityisesti sen 45 artiklan 4 kohta, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243) (erityiset alat), erityisesti sen 99 artiklan 4 kohta.

⁽⁴⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille: Euroopan investointiohjelma (COM(2014) 903).

⁽⁵⁾ Sisämarkkinastrategiaan liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa (SWD/2015/202) arvioidaan, että ammatillistamiseen liittyviin haasteisiin vastaaminen voisi tuottaa taloudellista hyötyä yli 80 miljardin euron arvosta.

⁽⁶⁾ Tämä kattaa hankintahenkilöstön jäsenten koko toiminta-alueen kaikissa vaiheissa (aina tarpeiden tunnistamisesta sopimuksen hallinnointiin). Eroa ei tehdä sen mukaan, toimivatko he keskitetyissä tai hajautetuissa hallinnoissa tai laitoksissa, liittykö heidän tehtävänsä suoraan julkisiin hankintoihin tai vastaavatko he pelkästään tietyistä hankintaan liittyvistä tehtävistä.

välttämättömiä tehtävien tehokkaan suorittamisen ja tulosten saavuttamisen kannalta ⁽¹⁾). Toimivien ammatillistamistoimenpiteiden olisi siksi perustuttava strategiseen kokonaislähestymistapaan, johon liittyy kolme täydentävää tavoitetta seuraavasti:

- I Luodaan asianmukainen rakenne ammatillistamista varten: Ammatillistamistoimilla olisi oltava takanaan korkean tason poliittinen tuki, jotta niillä olisi todellisia vaikutuksia. Tämä tarkoittaa sitä, että on määriteltävä selkeästi keskustason laitosten vastuualueet ja tehtävät, tuettava paikallisella, alueellisella ja alakohtaisella tasolla toteutettavia toimia ja varmistettava jatkuva poliittisesta syystä toiseen. Tarpeen mukaan on myös hyödynnettävä institutionaalisia rakenteita, joilla edistetään erikoistumista sekä tietojen yhdistämistä ja vaihtoa.
  - II Henkilöresurssit – parannetaan julkisten hankintojen alalla toimivien koulutusta ja uranhallintaa: Julkisten hankintojen alalla toimivilla eli tavaroiden, palvelujen ja urakoiden hankintaan osallistuvilla henkilöstön jäsenillä sekä tilintarkastajilla ja julkisia hankintoja koskevasta muutoksenhausta vastaavilla henkilöstön jäsenillä on oltava vastuualueensa edellyttämä pätevyys, koulutus, taitotaso ja osaaminen sekä tarvittavaa kokemusta. Toisin sanoen on varmistettava, että henkilöstön jäsenet ovat kokeneita, päteviä ja motivoituneita. Henkilöstön jäsenille on myös tarjottava tarvittavaa perus- ja täydennyskoulutusta. Lisäksi on kehitettävä urarakenne kannustimiseen, jotta julkisten hankintojen ala olisi houkutteleva ja jotta henkilöstön jäseniä voidaan motivoida saavuttamaan strategisia tuloksia.
  - III Järjestelmät – tarjotaan välineitä ja menetelmiä julkisten hankintojen ammatillistamisen tueksi: julkisten hankintojen alalla toimivilla on oltava käytettävissään tarvittavat välineet ja tarvittava tuki, jotta he voivat toimia tehokkaasti ja saada parhaan vastineen rahalle kunkin oston yhteydessä. Tämän vuoksi on varmistettava, että käytettävissä on välineitä ja menettelyitä älykkäiden hankintojen aikaan saamiseksi. Näitä ovat muun muassa sähköiset hankintavälineet, ohjeet, käsikirjat, mallit ja yhteistyövälineet sekä asiaan liittyvä koulutus, tuki ja asiantuntemus, tietojen yhdistäminen ja hyvien käytäntöjen vaihtaminen.
- (6) Tässä suosituksessa ⁽²⁾ rohkaistaan jäsenvaltioita kehittämään ja toteuttamaan toimintalinjoja julkisten hankintojen ammatillistamista varten. Tätä varten tässä suosituksessa esitetään viitekehys ⁽³⁾. Suosituksella pyritään auttamaan jäsenvaltioita luomaan rakenne ammatillistamista varten, jotta voidaan vahvistaa julkisten hankintojen näkyvyyttä, vaikuttavuutta, tuloksia ja mainetta julkisten tavoitteiden saavuttamisen yhteydessä.
- (7) Tämä suositus on osoitettu jäsenvaltioille ja niiden julkishallinnoille etupäässä kansallisella tasolla. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin keskitetyn tai hajautetun hankintajärjestelmänsä yhteydessä rohkaistava ja tuettava hankintasopimuksen tekeviä viranomaisia/yksiköitä ammatillistamisaloitteiden käytössä. Siksi jäsenvaltioiden olisi saatettava tämä suositus seuraavien tietoon: elimet, jotka tekevät julkisia hankintoja kaikilla tasoilla, ja elimet, jotka kouluttavat tilintarkastajia ja henkilöstön jäseniä, jotka vastaavat julkisia hankintoja koskevasta muutoksenhausta,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

I MÄÄRITELLÄÄN TOIMINTALINJA JULKISTEN HANKINTOJEN AMMATILLISTAMISTA VARTEN

1. Jäsenvaltioiden olisi kehitettävä ja toteutettava pitkän aikavälin strategioita julkisten hankintojen ammatillistamiseksi. Strategiat olisi räätälöitävä jäsenvaltioiden tarpeiden, resurssien ja hallintorakenteen mukaan. Ne voivat olla yksittäisiä toimia tai osa julkisen hallinnon laajempia ammatillistamistoimenpiteitä. Tavoitteena on houkutellessa alalle osajia, kehittää osaamista ja sitouttaa työntekijöitä, asettaa painopiste suorituskykyyn ja strategisiin tuloksiin sekä hyödyntää saatavilla olevia välineitä ja tekniikoita parhaalla mahdollisella tavalla. Olisi varmistettava, että
  - a) strategiat koskevat kaikkia merkityksellisiä julkisten hankintojen alan toimijoita ja että niitä kehitetään kaikki osapuolet huomioivalla tavalla kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla,
  - b) strategioita koordinoidaan muiden julkisella sektorilla toteutettavien toimenpiteiden kanssa ja että
  - c) strategioissa tarkastellaan alan kehityssuuntauksia muissa jäsenvaltioissa ja kansainvälisellä tasolla.

⁽¹⁾ Tarvetta hankintahenkilökunnasta, joka pystyy tuottamaan jatkuvasti vastinetta rahalle, korostetaan myös OECD:n vuonna 2015 antamassa suosituksessa julkisista hankinnoista, ks. <http://www.oecd.org/gov/ethics/OECD-Recommendation-on-Public-Procurement.pdf>

⁽²⁾ Komissio ei aio määrätä ottamaan käyttöön mitään tiettyä mallia, mutta pyytää jäsenvaltioita ja asiasta vastaavia hallintoja tarkastelemaan olennaisia kysymyksiä. On selvää, etteivät kaikki, joita asia koskee, etene samaan tahtiin. Uusien direktiivien mukaan jäsenvaltioiden on kuitenkin varmistettava, että a) tiedot ja ohjeet EU:n hankintalainsäädännön tulkittamisesta ja soveltamisesta ovat maksutta hankintasopimuksen tekevien viranomaisten ja talouden toimijoiden, erityisesti pk-yritysten, saatavilla ja että b) hankintasopimuksen tekevät viranomaiset saavat tarvittaessa tukea hankintamenettelyjen suunnitteluun ja toteutukseen.

⁽³⁾ Tähän suositukseen liittyy komission yksiköiden valmisteluasiakirja, joka sisältää esimerkkejä hyvistä käytännöistä kunkin suositetun toimen alalla.

2. Jäsenvaltioiden olisi myös rohkaistava ja tuettava hankintasopimuksen tekeviä viranomaisia/yksiköitä seuraavissa toimitissa: ammatillistamiseen tähtäävien kansallisten strategioiden täytäntöönpano, ammatillistamisaloitteiden ja asianmukaisen institutionaalisen rakenteen kehittäminen sekä yhteistyön tiivistäminen. Näin hankinnoista tulee koordinoitumpia, tehokkaampia ja strategisempia. Tätä varten olisi muun muassa
  - a) tiivistettävä yhteistyötä asiasta vastaavien yksiköiden ja hankintasopimuksen tekevien viranomaisten/yksiköiden välillä sekä
  - b) hyödynnettävä koulutuslaitosten, yhteishankintayksiköiden ja hankintapainotteisten toimialajärjestöjen asiantuntemusta ja tukea.

II HENKILÖRESURSSIT – PARANNETAAN KOULUTUSTA JA URANHALLINTAA

3. Jäsenvaltioiden olisi yksilöitävä ja määriteltävä taito- ja osaamistaso, joka jokaisen julkisen hallinnon alalla toimivan olisi voitava hankkia koulutuksen kautta. Tässä yhteydessä olisi otettava huomioon hankintahankkeiden poikkialainen luonne. Tämä koskisi hankintoja tekeviä henkilöstön jäseniä, hankintoihin liittyvissä tehtävissä toimivia sekä tuomareita ja tilintarkastajia. Näin voidaan
  - a) luoda taito- ja osaamiskehyksiä, joilla tuetaan palvelukseenotto- ja uranhallintamenettelyjä, ja suunnitella koulutusohjelmia sekä
  - b) luoda yhteinen osaamiskehys julkisia hankintoja varten Euroopan tasolla.
4. Jäsenvaltioiden olisi kehitettävä asianmukaisia peruskoulutuksen ja elinikäisen oppimisen alan koulutusohjelmia, jotka perustuvat tieto- ja tarveanalyysiin sekä mahdollisiin osaamiskehyksiin. Tätä varten olisi muun muassa
  - a) kehitettävä peruskoulutustarjontaa ja/tai tuettava sen kehittämistä tutkinnon suorittaneiden ja jatko-opiskelijoiden tasolla, mukaan lukien muu uusien tulokkaiden urakoulutus,
  - b) tarjottava kattavaa, kohdennettua ja helposti saatavilla olevaa elinikäistä koulutusta ja oppimista ja/tai tuettava sen tarjontaa,
  - c) moninkertaistettava koulutustarjontaa innovatiivisten ja interaktiivisten ratkaisujen tai verkko-oppimisvälineiden avulla sekä edistettävä kouluttajakoulutusta ja
  - d) hyödynnettävä akateemista yhteistyötä ja tutkimusta, jotta voidaan kehittää vankka teoreettinen pohja hankintaratkaisuja varten.
5. Jäsenvaltioiden olisi myös kehitettävä erityisesti hankinta-alalle tarkoitettuja toimivia henkilöstöhallinto-, urasuunnittelu- ja motivaatiojärjestelyitä ja tuettava niiden käyttöönottoa hankintasopimuksen tekevissä viranomaisissa/yksiköissä. Näin voidaan houkuttaa julkisten hankintojen alalle päteviä osaajia, sitouttaa heitä ja kannustaa heitä saavuttamaan laadukkaampia ja strategisempia tuloksia. Näitä järjestelyitä olisivat muun muassa
  - a) tunnustamis- ja sertifiointijärjestelmät, joissa yksilöidään hankintatoiminnot ja palkitaan niistä asianmukaisesti
  - b) urarakenteet, institutionaaliset kannustimet ja poliittinen tuki strategisten tulosten saavuttamiseksi sekä
  - c) huippusuorituksesta myönnettävät palkinnot, joilla edistetään hyviä käytäntöjä innovoinnin, ympäristöä säästävien ja sosiaalisesti vastuullisten julkisten hankintojen tai korruption torjunnan alalla.

III JÄRJESTELMÄT – TARJOTAAN KÄYTTÖÖN VÄLINEITÄ JA MENETELMIÄ

6. Jäsenvaltioiden olisi rohkaistava ja tuettava helposti saatavilla olevien tietoteknisten välineiden kehittämistä ja käyttöönottoa, jotta voidaan yksinkertaistaa ja parantaa julkisten hankintojen järjestelmien toimintaa. Tätä varten olisi muun muassa
  - a) asetettava tiedot saataville yhdessä ja samassa verkkoportaalissa,
  - b) kehitettävä tietoteknisiä välineitä ja tarjottava niistä koulutusta (esimerkiksi mittakaavaetujen, energiatehokkuuden tai tiimityöskentelyn osalta) tai tuettava vastaavia markkinalähtöisiä ratkaisuja sekä
  - c) edistettävä digitalisointistrategiaa tuotteiden ja palvelujen standardoinnin, jakamisen, uudelleenkäytön ja yhteentoumivuuden kautta; tätä varten olisi erityisesti käytettävä EU:n tasolla saatavilla olevia tietotekniikkaratkaisuja ⁽¹⁾ ja osallistuttava hankinta-alan tieto- ja viestintätieteiden standardien ⁽²⁾ kaltaisten välineiden kehittämiseen.

⁽¹⁾ Muun muassa seuraavat: yhteinen digitaalinen palveluväylä ja Verkkojen Eurooppa -välineen digitaalipalvelujen infrastruktuurin osatekijät (sähköinen tunnistus, allekirjoitus, jakelu ja laskutus).

⁽²⁾ https://joinup.ec.europa.eu/community/european_catalogue/

7. Jäsenvaltioiden olisi tuettava ja edistettävä yhteisten arvojen mukaista toimintaa sekä yksilötasolla että instituutio-naalisella tasolla olennaisena osana ammattietiikkaa. Tätä varten niiden olisi tarjottava välineitä, joilla taataan sääntöjen noudattaminen ja läpinäkyvyys, ja ohjeistusta sääntöjenvastaisuuksien ennalta ehkäisemisestä seuraavasti:
- laaditaan eettisiä sääntöjä ja kuvauksia yhteisistä arvoista
  - hyödynnetään sääntöjenvastaisuuksista saatuja tietoja ⁽¹⁾ palautteena sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemistä koskevan koulutuksen ja ohjeistuksen suunnittelemiseksi sekä sellaisten omaehtoisten toimien edistämiseksi, joilla voidaan korjata omaa toimintaa, sekä
  - laaditaan erityisiä ohjeita petosten ja lahjonnan torjumiseksi ja havaitsemiseksi muun muassa ilmiintokanavien kautta.
8. Jäsenvaltioiden olisi annettava ohjeita, joiden tarkoituksena on yhtäältä antaa oikeusvarmuutta EU:n kansainvälisistä velvoitteista johtuvien EU:n tai kansallisten säännösten tai vaatimusten suhteen ja toisaalta helpottaa ja edistää strategista ajattelua, kaupallista ajattelua ja tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Näitä ohjeita voisivat olla
- kohdennettu opastusaineisto, metodologiset käsikirjat sekä hyviä käytäntöjä ja yleisimpiä virheitä esittelevät luettelot, jotka ovat ajantasaisia, helppokäyttöisiä ja helposti saatavilla ja perustuvat alan toimijoiden kokemuksiin, sekä
  - vakiomuotoiset lomakkeet ja välineet erilaisia menettelyjä varten, mukaan lukien ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat kriteerit.
9. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä hyvien käytäntöjen vaihtoa ja tarjottava tukea alan toimijoille, jotta voidaan varmistaa hankintamenettelyjen ammatillisuus, yhteistyö ja asiantuntemuksen siirto. Tätä varten olisi
- annettava teknistä apua ottamalla käyttöön reaktiivisia tukipalveluja, neuvontapuhelimia ja/tai sähköpostipalveluja,
  - järjestettävä seminaareja ja työpajoja tietojen jakamiseksi uusista oikeudellisista kehityssuuntauksista, toimintapoliittisista painopisteistä ja hyvistä käytännöistä sekä
  - kannustettava alan toimijoita perustamaan yhteisöjä verkkofoorumien ja ammatillisten sosiaalisten verkostojen välityksellä.

IV SUOSITUKSEN JATKOTOIMET – RAPORTOINTI JA SEURANTA

10. Suositetaan, että jäsenvaltiot ilmoittavat komissiolle tämän suosituksen johdosta toteutetuista toimista direktiivin 2014/24/EU 83 artiklan, direktiivin 2014/23/EU 45 artiklan ja direktiivin 2014/25/EU 99 artiklan nojalla tehtävän raportoinnin yhteydessä.

Tehty Strasbourgissa 3 päivänä lokakuuta 2017

Komission puolesta
Elżbieta BIENKOWSKA
Komission jäsen

⁽¹⁾ Noudatetaan samalla tietosuojalainsäädäntöä ja henkilötietojen suojaa koskevaa perusoikeutta.